

Colofon:

Maandblad

Verschijnt niet in juli en augustus.

Belgische Theosofische Vereniging vzw
Geuzenplein 8, 1000 Brussel:

Website: www.ts-belgium.be & [Facebook](#)

Email: info@ts-belgium.be

Belgische Orde van Dienst: [Facebook](#)

Email: tos@ts-belgium.be

Verantwoordelijke uitgever :

Sabine Van Osta

p/a Milisstraat 22, 2018 Antwerpen

Jaargang 17-nummer 7-8 - zomer 2022

Mission Statement of the Theosophical Society

To serve humanity by cultivating an ever-deepening understanding and realisation of the Ageless Wisdom, spiritual Self-transformation, and the Unity of all Life."

Missie van de Theosophical Society (Adyar)

Het dienen van de mensheid door het ontwikkelen van een zich steeds verdiepend inzicht in, en verwerkelijking van de tijdloze wijsheid, spirituele zelf-realisatie en de eenheid van alle leven.

De drie doelstellingen

De Theosofische Vereniging kent de volgende doeleinden:

1. Het vormen van een kern van de universele broederschap der mensheid, zonder onderscheid van ras, geloof, geslacht, kaste of huidskleur.
2. Het aanmoedigen van de vergelijkende studie van godsdienst, wijsbegeerte en wetenschap.
3. Het onderzoeken van de onverklaarde wetten van de natuur en van de vermogens die in de mens latent aanwezig zijn.

De Theosofische Vereniging streeft voor haar leden een volledige vrijheid van denken na. Ze verwelkomt als leden al diegenen die de drie doelstellingen kunnen onderschrijven en die bereid zijn haar Statuten te respecteren.

Het Witte Lotusblad

Deze nieuwsbrief wordt maandelijks uitgegeven door Loge Witte Lotus. (verschijnt niet in juli en augustus)

Elektronische verzending is gratis.

Een papieren versie is eveneens te verkrijgen.

Abonnement van januari tot december: bedrag € 10 of bedrag per nummer € 1, over te schrijven op de rekening van Loge Witte Lotus

IBAN BE88 7340 4396 3641
tnv Loge Witte Lotus FV

In dit nummer:

<i>Missie van de Theosophical Society</i>	1
<i>De Drie doelstellingen</i>	
<i>Contactgegevens Theosophical Society & informatie Loge Witte Lotus & Vrijheid van denken</i>	2
<i>Krishnamurti: Negentig jaren van Theosofische 'rimpelingen'</i>	4

The Theosophical Society

De Theosophical Society werd opgericht te New York op 17 November 1875 door Helena Petrovna Blavatsky, Kolonel Henry Steel Olcott, William Quan Judge en anderen.

Haar internationaal hoofdkwartier is gevestigd te Adyar (Chennai), India. Het is een ontmoetingsplaats van zoekers naar waarheid en heeft afdelingen in vele landen over de hele wereld. Website: www.ts-adyar.org

In Naarden, Nederland, is, in een prachtige en bosrijke omgeving, het Europees Internationaal Theosofisch Centrum (I.T.C.) gevestigd.

Informatie over activiteiten - website: www.itc-naarden.org

De Belgische Theosofische Vereniging vzw

De Belgische Sectie van de Theosophical Society werd opgericht op 7 juni 1911. Haar hoofdzetel is gevestigd in Brussel en momenteel zijn er afdelingen te Antwerpen, Brussel en Gent. Net als de Belgische Sectie organiseren alle afdelingen met grote regelmaat voordrachten en studiethemabijeenkomsten en sommige, waaronder die in Antwerpen en Brussel, beschikken over een eigen bibliotheek.

De voornaamste taak van de vereniging bestaat erin gelijkgestemde mensen bij elkaar te brengen en hen te stimuleren in hun zoekproces naar waarheid.

Voor alle informatie over de verschillende afdelingen en hun programma, kan u contact opnemen via email: info@ts-belgium.be of telefonisch: +32 476 879 968 en +32 486 631 997.

Alle links, nationaal en internationaal, zijn te vinden op de nationale website: www.ts-belgium.be, alsook op de website van Loge Witte Lotus: www.logewittelotus.be

Loge Witte Lotus

Bijeenkomsten: Bijeenkomsten: Milisstraat 22, 2018 Antwerpen

Secretariaat: Molenkouter 13 Bis, 2890 Puurs-Sint-Amands

Telefoon: (0476) 879 968 of (0486) 631 997

Bankgegevens: IBAN BE88 7340 4396 3641 - tnv Loge Witte Lotus FV

Internet: <http://www.logewittelotus.be>

E-mail: info@logewittelotus.be & loge.witte.lotus@ts-belgium.be

Deelname in de kosten activiteiten:

Thema-avonden: leden gratis - niet-leden: gratis bij een eerste kennismaking, € 2 bij elke volgende aanwezigheid

Zondaglesingen: leden € 2—niet-leden: € 7

Vrijheid van denken

De Theosophical Society heeft zich wijd en zijd over de wereld verspreid en leden van alle religies zijn en worden er lid van zonder dat ze de specifieke dogma's, leringen en geloofsovertuigingen van hun eigen geloof opgeven. Daarom is het wenselijk het feit te benadrukken dat er geen enkele lering, geen enkele mening is, door wie ook onderwezen of gekoesterd, die in enig opzicht voor enig lid van de Vereniging bindend is, dat er geen lering, mening is die niet vrijelijk door enig lid mag worden aangenomen of verworpen. Instemming met haar drie doeleinden is de enige voorwaarde voor lidmaatschap.

Geen leraar of schrijver, van H.P. Blavatsky tot nu toe, heeft enige autoriteit om zijn leringen of opvattingen op te leggen aan leden. Elk lid heeft evenveel recht om zich te verbinden aan elke school van denken welke hij/zij wenst te kiezen, maar hij/zij heeft geen recht om die keuze aan een ander op te dringen.

Noch een kandidaat voor enig werk, noch enige stemgerechtigde kan onverkiesbaar gemaakt worden of het stemrecht verliezen wegens enige opvatting die hij/zij heeft of wegens het lid zijn van een school van denken waartoe hij/zij zou behoren. Meningen of opvattingen geven geen recht op voorrechten en kunnen evenmin aanleiding zijn om strafmaatregelen te nemen.

De leden van de 'General Council' vragen elk lid van de Theosophical Society ernstig om deze fundamentele principes van de Theosophical Society te verdedigen, te handhaven en er naar te handelen, en ook onbevreesd zijn eigen recht te doen gelden op vrijheid van denken en van meningsuiting, binnen de grenzen van hoffelijkheid en rekening houdend met anderen.

Bescherming Persoonsgegevens: Alle informatie betreffende de Wet op de Privacy en de persoonsgegevens is te bekomen via mail: info@ts-blgium.be of per brief, gericht aan de Belgische Theosofische Vereniging vzw, tav Sabine Van Osta, Geuzenplein 8 te 1000 Brussel.

Beste lezers,

De zomermaanden zijn gestart. Voor velen is dit een welgekomen periode om even het drukke leven achter zich te laten en gewoon te genieten van elke dag.

Krisnamurti omschreef het leven als volgt:

Het doel van het leven is te leven - niet in die volslagen chaos en verwarring, die wij het leven noemen - maar leven op een volkomen andere manier; een leven leiden, dat vol is, dat gaaf is, alle dagen opnieuw.

Om de komende maanden toch enig leesvoer te hebben, laten we hieronder een artikel geworden met als titel: **Krisnamurti: Negentig jaren van Theosofische 'rimpelingen'**.

Dit artikel werd geschreven door Pedro Oliveira en is in het Engels te lezen op de website: www.cwlworld.info. Website waarop nog andere interessante artikels staan.

Pedro Oliveira werd lid van de Theosophical Society in 1978 en heeft een graad in filosofie van de Federale Universiteit in Brazilië.

Hij is een voormalig Internationaal Secretaris van de TS en voormalig Hoofd van de Redactie op het internationale Hoofdkwartier in Adyar.

Hij was ook voorzitter van de Indo-Pacific Federatie van de vereniging. Op dit moment is Pedro de onderwijscoördinator van de TS in Australië.

Hij heeft veel lezingen gegeven voor de Vereniging in Australië en in vele landen en zijn artikelen zijn verschenen in een aantal TS tijdschriften.

Hij is de auteur van het boek N. Sri Ram - A Life of Beneficence and Wisdom, gepubliceerd door TPH Adyar in 2009.

We wensen iedereen een heel fijne vakantie en hopen jullie gezond en wel terug te kunnen verwelkomen op een van onze activiteiten.

Wie vragen en/of bemerkingen heeft, kan steeds contact opnemen via mail: info@logewittelotus.be of GSM 0476 879 968.

Website van de loge: www.logewittelotus.be

Website van de Belgische Theosofische Vereniging vzw <https://ts-belgium.be>

*Krishnamurti: Negentig jaren van Theosofische 'rimpelingen'*¹

Pedro Oliveira

Wat hij ook moge zijn, zodra een student de oude en platgetreden weg van routine verlaat, en het eenzame pad van onafhankelijk denken betreedt - Godwaarts - is hij een Theosoof; een oorspronkelijk denker, een zoeker naar de eeuwige waarheid met "een eigen inspiratie" om de universele problemen op te lossen.

H. P. Blavatsky, 'Wat zijn Theosofen?', The Theosophist, oktober 1879

Wij zoeken, onderzoeken, verwerpen niets zonder oorzaak, aanvaarden niets zonder bewijs: wij zijn studenten, geen leraren.

H. S. Olcott, Inaugurele Toespraak, 17 november 1875

In een van de vele gesprekken met Radha Burnier, voormalig voorzitter van de Theosophical Society (TS), vertelde zij over de omstandigheden rond Krishnamurti's vertrek uit Adyar. Dr. Annie Besant had een flat voor hem laten bouwen boven op de Russak vleugel, grenzend aan het Hoofdkwartier in Adyar. Het was haar wens dat hij levenslang in die flat zou blijven wonen. Tijdens elke Internationale Conventie van de TS kunnen de afgevaardigden, naast een bezoek aan Dr. Besant's kamer, het Museum en de Archieven, ook Krishnaji's flat bezoeken. Het heeft een prachtig uitzicht op de Adyar Rivier die naar de zee stroomt.

Krishnaji had Dr. Besant voor het laatst gezien in mei 1933 (ze zou dat jaar op 20 September overlijden). Enige tijd daarna, en na zijn terugkeer van een reis, mogelijk in India, ging Krishnaji naar zijn flat, vond er de deur op slot, twee koffers met zijn kleren, plus een briefje dat hem opdroeg Adyar te verlaten. Dit incident kan plaatsgevonden hebben ergens na Krishnaji's laatste bezoek aan Dr. Besant en na 29 december 1933, toen Krishnaji uitgenodigd werd door de Vicevoorzitter van de TS, de heer A.P. Warrington, om naar Adyar te komen en er een reeks lezingen te geven. Hij was verbonden met

Adyar sinds 1909, toen zijn vader, G. Narianah, hem en zijn broer Nityananda in een nabijgelegen huis liet wonen. Krishnaji's gedwongen vertrek uit Adyar was een van de vele breuklijnen tussen hem en sommige Theosofen.

Kijken we terug naar de Orde van de Ster van het Oosten kamp, in Ommen, Nederland, op 3 augustus 1929. Die datum ging de geschiedenis in als een niet zo kleine aardbeving. De Orde, die in 1911 in Benares, India, was opgericht ter voorbereiding van het werk van Krishnamurti als het voertuig van de Wereldleraar, zou op die dag door hem worden ontbonden.

Het is onnodig in te gaan op de details van die historische gebeurtenis aangezien deze het onderwerp zijn geweest van talrijke boeken, essays en artikelen. Een aantal daarvan dragen een ideologische vooringenomenheid ten gunste van Krishnamurti in zich, terwijl ze tevens een duidelijke vooringenomenheid ten opzichte van de TS vertonen. Wat nodig lijkt te zijn, is stil te staan bij de reacties van bekende theosofen op wat er gebeurde in Ommen, in augustus 1929. Dit, omdat zij hebben bijgedragen aan het ontstaan van enkele ideologische breuklijnen die hebben bijgedragen aan een quasi-orthodoxe mentaliteit die vandaag de dag nog steeds bestaat.

In 2008 had ik de gelegenheid om wijlen Rt. Rev. Christopher Bannister te interviewen, een voormalig regionaal bisschop van de Vrij-Katholieke Kerk in Australië. Toen hij een tiener was in Sydney bezocht hij The Manor, in Mosman, en leerde bisschop Leadbeater en de andere leden van het huishouden kennen, waaronder Dora van Gelder, later Dora van Gelder Kunz. Hij vertelde me dat nadat Krishnamurti de Orde van de Ster had opgeheven en de TS had verlaten, veel leden in Australië ook de vereniging verlieten. Het gevolg was dat tussen 1929 en 1931 de Vereniging wereldwijd ongeveer 15.000 leden verloor. Eind 1928 bedroeg het aantal leden 45.000. Dit is wat bisschop Bannister zei:

Ik herinner me nog goed dat ze het Star Amfitheater bouwden in Balmoral, in Sydney, en ik was daar voor de eerstesteenlegging, wat bisschop Leadbeater deed. Daarna gaf Krishnamurti, toen hij in Sydney was, daar een serie middaglezingen. Ik ging naar een van hen en ik herinner me dat ik aan het eind van de lezing dacht: 'Ik vraag me af of jij de Wereldleraar bent', want wat hij zei sprak me op dat niveau helemaal niet aan. Weet je, met veel ben ik nog steeds dezelfde mening toegedaan. Maar veel mensen hadden al hun hoop gevestigd op deze helderziende openbaring en toen bleek dat die niet klopte, zeiden ze: 'Nou, waarschijnlijk is al het andere dat werd gezegd ook fout', en weg waren ze.

Zijn opvattingen weerspiegelden waarschijnlijk de houding van velen die de TS in die tijd verlieten, maar ook van sommigen die bleven en kritisch werden over Krishnamurti.

Geoffrey Hodson

Een van de critici van Krishnamurti was Geoffrey Hodson (1886-1983), een bekend auteur, helderziende en vele decennialang docent over Theosofie. Hij schreef een aantal populaire boeken, waaronder *The Kingdom of Gods*, *The Pathway to Perfection*, *The Miracle of Birth*, *Basic Theosophy*, en vele andere. De heer N. Sri Ram, de vijfde voorzitter van de TS, nodigde de heer Hodson uit om een aantal maal de 'School van de Wijsheid' in Adyar te leiden. Zijn lezingen daar werden opgenomen in twee delen: *Lecture Notes of the School of the Wisdom, volumes I and II*, uitgegeven door TPH Adyar. Er zijn ook een aantal postume boeken van hem verschenen, waaronder zijn persoonlijk dagboek, *The Light from the Sanctuary*, samengesteld door zijn vrouw Sandra Hodson, waarin hij onder andere zijn occulte status op het Pad verklaart. Hij schreef ook een klein boek getiteld *Krishnamurti and the Search for the Light*, uitgegeven door St. Alban Press, Sydney, in 1935. Dit boek werd en wordt nog steeds door veel van Mr Hodson's bewonderaars aanvaard als het boek dat de meest betrouwbare kijk bevat op de relatie tussen Krishnamurti en de TS. In de inleiding van zijn boek legt Mr. Hodson de basis voor zijn persoonlijke - en sterke -

kritiek uit op Krishnamurti:

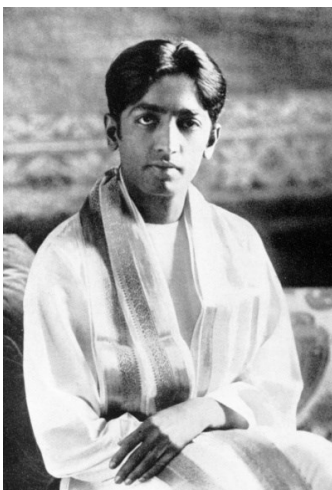
Krishnamurti is de verpersoonlijking van eenvoud. Hij is de vleesgeworden oprechtheid en is duidelijk beziel met een onbaatzuchtig verlangen om de mensheid naar haar eigen licht te leiden. Hij concentreert zich op individuele zelfkennis, individuele perfectie en verlichting. Tot nu toe leek hij de waarde van het Pad van actie, van doelbewuste zelftraining, studie en dienst aan de wereld, te negeren of zelfs te ontkennen.

Helaas verkondigt hij dat zijn weg de enige weg is en dat de even zekere en meest glorieuze weg van onbaatzuchtige dienstbaarheid een illusie is, een weg van lafheid, van ontsnapping aan de werkelijkheid. In hem heeft de doelgerichtheid zich ontwikkeld tot onverdraagzaamheid. Unieke individualiteit is een fetisj geworden, waarvan de verering bekrompenheid voortbrengt en waardoor hij duidelijke tekenen van intellectuele arrogantie vertoont. Hij alleen heeft gelijk. Ieder ander, van de Boeddha tot aan de laatste leraar van de Wet, heeft ongelijk, misdadig ongelijk.

Krishnamurti's uitspraken zijn een buitengewone mengeling van zeldzame flitsen van transcendentale wijsheid, doordringende intelligentie, onbegrijpelijkheid, vooroordelen, intolerantie en vituperatie. In deze hoofdstukken geef ik enkele gedachten over zijn verschillende leringen.

Ik doe dit deels omdat ik me na mijn aankomst in Australië bewust werd van de invloed van de leringen van Krishnamurti op de leden van de TS. Een Loge had juist zware verliezen geleden door het ontslag van enkele van haar meest getalenteerde en veelbelovende studenten.

Omdat ik meer wilde weten over de ergernis van de heer Hodson over Krishnamurti en zijn ondericht, vroeg ik een aantal jaren geleden een van de trouwe leden van de Australische sectie van de TS in die tijd, wijlen Miss Shirley Macpherson, naar haar mening over dit onderwerp. Zij, die in 1936 tot de TS was toegetreten, glimlachte en zei dat Geoffrey Hodson in Auckland, Nieuw-Zeeland woonde en in heel Australië regelmatig lezingen gaf in praktisch al zijn Loges. Hij was een charismatisch spreker en als gevolg van zijn lezingen werden een aantal mensen lid van de Vereniging.

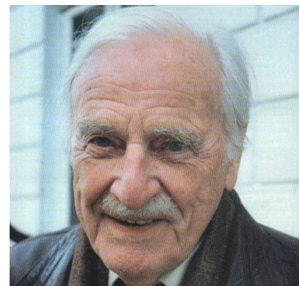
Juffrouw Macpherson zei echter dat Krishnamurti in de tussenliggende jaren ook Australië bezocht en op verschillende plaatsen lezingen gaf. Tijdens zijn lezingen zou Krishnamurti zeggen: "Stel alles in vraag!" Het gevolg was dat een aantal van degenen die zich bij de TS hadden aangesloten, ontslag namen of hun lidmaatschap lieten verlopen. Zij zei dat het dit was dat Mr. Hodson woedend maakte.

In dit verband is het interessant om op te merken wat C. W. Leadbeater (CWL), die door de heer Hodson hoog werd aangegeven als een echte Theosofische leraar, over Krishnamurti te zeggen had. Dit was opgenomen in CWL's boekbespreking van Sir Cyril Scott's *The Initiate in the Dark Cycle* door zijn Leerling, gepubliceerd in *The Australian Theosophist*, augustus, 1933, p. 123, getiteld 'Heeft Krishnaji gefaald?':

Het punt dat enige controverse uitlokt is dat hij ook veel over Krishnaji te zeggen heeft, met veel waarvan ik het niet eens ben, hoewel er enige waarheid in zit. Hij schijnt te denken dat Krishnaji gefaald heeft in zijn missie, dat hij grotendeels aan zichzelf werd overgelaten, en dat hij spoedig zal vervangen worden door een vrouwelijke leraar, die de hele wereld in haar gevolg zal trekken. Ik weet niets over deze dame, maar ik vind niet dat Krishnaji een mislukking is. Ik geef toe dat sommige van zijn verklaringen onnauwkeurig, een beetje fanatiek en niet altijd tactvol geformuleerd zijn; maar hij doet een moeilijk en belangrijk werk naar zijn beste vermogen.

Geoffrey Farthing

Geoffrey Farthing (1909-2004), T.D., C. Eng., M.I.E.E., was een vooraanstaand lid van de TS in Engeland en een tijd lang haar Algemeen Secretaris. Hij was een aantal jaren lid van het Uitvoerend Comité van de Europese Federatie. De heer Farthing was ook directeur van de Europese School voor Theosofie. Hij was in 1974 medeoprichter, samen met Christmas Humphreys en Graham Nicholas van de Blavatsky Trust. Hij kreeg de hoogste onderscheiding van de TS:

'The Subba Row Medal' in 1996 voor zijn opmerkelijke bijdrage aan de theosofische literatuur. Zijn boeken zijn onder andere: *Deity, Cosmos and Man; Exploring the Great Beyond; Theosophy - What it is All About; When We Die; Life, Death and Dreams; Theosophy, the Wisdom Religion; After Death Consciousness and Processes*.

In zijn Manifest aan de Algemene Raad van de TS (1996) verklaarde de heer Farthing onder meer: "De Vereniging heeft zijn eigen speciale boodschap te verkondigen. Deze boodschap bestaat alleen in de geschriften van HPB [H.P. Blavatsky] en in de Mahatma Brieven. Deze boodschap in haar volledigheid (voor zover zij werd verkondigd) is uniek."

Hij zei verder:

'De uitroeiing van de 'make-believe' Leadbeater invloed - in alle afdelingen inclusief literatuur, en afscheiding van de Vereniging van alle andere organisaties, d.w.z. de Liberaal Katholieke Kerk en de Co-Vrijmetselarij.'

[De TS was nooit officieel of corporatief verbonden met een van deze twee organisaties, hoewel sommige van haar leden onder het beleid van Freedom of Thought vielen. PO].

Een grondig onderzoek van alle literatuur die zich voordoet als 'theosofisch', en een moedige verklaring, en geen verdere promotie, van alles wat niet geheel in overeenstemming is met de oorspronkelijke leringen.

Dit is geen verbod, maar alle boeken die theosofisch pretenderen te zijn, maar dat strikt genomen niet zijn, moeten duidelijk worden geëtiketteerd of gemarkeerd dat het de visie van de auteur over het onderwerp is en niet noodzakelijk authentiek. Leden zijn natuurlijk vrij om te lezen wat zij willen, maar zij kunnen gewaarschuwd worden, zo niet geleid.

'In elke bibliotheek of boekhandel van de TS moeten de 'authentieke' klassieke werken (H.P.B./Meesters) en andere die daar naar behoren mee overeenstemmen duidelijk onderscheiden worden, d.w.z. apart uitgesteld, van 'gepersonaliseerde' opvattingen, uiteenzettingen en/of verklaringen, duidelijk gemarkeerd en een prominente plaats krijgen in displays, op boekenlijsten en in catalogi.

Het volgende was het officiële antwoord van de Algemene Raad van de TS aan de heer Farthing, tijdens haar vergadering in december 1996:

De consensus was dat vrijheid van denken noodzakelijkerwijs een brede horizon van denken en perceptie impliceert. Het geloof dat de geschriften van H.P.B. en de Mahatma Brieven de enige bron vormen van de boodschap die de TS zou moeten uitdragen, kan niet aan de leden worden opgelegd, omdat een dergelijke beperking tegen de kern van die vrijheid van denken ingaat. Ieder moet de vrijheid hebben om te beslissen wat het beste helpt om zichzelf te begrijpen, en inspiratie geeft om te werken aan het ideaal van menselijke vooruitgang en volmaaktheid.

In zijn manifest doet de heer Farthing een aantal uitspraken over Krishnamurti, zijn ontdekking en opvoeding. We nemen er hieronder enkele op met mijn korte reacties tussen haakjes.

Degenen die zijn opvoeding en onderwijs in handen hadden, met name CWL en Dick Balfour-Clark, waren zeer zeker theosofen van de tweede generatie. Krishnaji heeft daarom waarschijnlijk nooit iets geweten van de H.P.B./Meesters leringen.

[Krishnamurti heeft zelf gezegd dat hij niet opgevoed werd met Theosofie. Het enige boek dat Annie Besant hem vroeg te lezen was de King James Versie van de Bijbel om zijn Engels te verbeteren. Hij onderging een fysieke training onder CWL, inclusief oefeningen en dieet, maar hij werd, naar hij zelf toegaf, nooit geïndoctrineerd].

Het is ook zeer twijfelachtig of Krishnaji zelf ooit een eerstehands "Meester"-ervaring gehad heeft, hoewel hij eens beschreef dat hij drie Meesters in een visioen gezien had. Als hij echter een echte ervaring had gehad, kon hij deze niet vergeten zijn noch daarna aan hun bestaan getwijfeld hebben en hen later verworpen hebben.

[Zoals Radha Burnier, die hem goed gekend heeft, zei (zie blz. 16 in dit artikel) was hij zijn hele leven in contact met de Meesters. Hij zei zelfs dat zij hem verteld hadden wanneer hij zou sterven. Maar Krishnamurti verwierp de ideologie die rond de namen van de Meesters was ontstaan, ook van personen die in het openbaar opeenvolgende 'inwijdingen' claimden. Hij noemde dat een 'circus'. Er zijn beschrijvingen van verheven staten van bewustzijn in zijn notitieboek, die hij soms 'Zegening' of het 'Heilige' noemt.]

Bovendien, aangezien Krishnaji's leringen van vrijheid, persoonlijke onafhankelijkheid, niet-afhankelijkheid van autoriteit en instellingen enzovoort, allemaal praktisch in overeenstemming zijn met de 'Meester'-theosofie, zou er voor hem geen enkele reden geweest zijn om deze af te wijzen, noch zijn verbinding met het Vereniging.

(Nogmaals, hij verwierp de ideologie die rond de namen van de Meesters was geschapen, niet hun wezenlijke heiligheid).

Zijn zwakte was dat hij nooit kennis heeft gemaakt met de weelde van theosofische kennis, die voor een groot deel niet alleen zijn opvattingen zou hebben gerechtvaardigd, maar hem ook relevante gegevens zou hebben verschaft voor gebruik in zijn onderwijs, b.v. het verschil tussen de persoonlijkheid en de individualiteit, de wezenlijke idee van Eenheid, en als hij geïnteresseerd was geweest, de juiste aard van het Zelf, de totale kosmische structuur en processen.

[Degenen die zijn leringen zonder vooroordeel hebben bestudeerd, hebben gezegd dat er echte Theosofische diepten zitten in wat hij zegt. Hij sprak over de noodzaak om conditionering te zien voor wat het is; de heilige eenheid van al het leven; de Natuur als een uitgestrekt zelf regenererend proces; over de volledige beëindiging van het denken en een grenzeloos veld van heilige stilte].

De tweede komst van de Christus werd in die tijd (jaren '20) als al op komst beschouwd, terwijl volgens de Meesters en de theosofische leer een dergelijke 'tweede komst', d.w.z. de komst van een Avatar, pas over millennia werd verwacht. In ieder geval maakte de afscheiding van de Vereniging van de Meesters zo'n 'komst' in haar buitengewoon onwaarschijnlijk.

[Een zeer gerespecteerde Tibetaans Boeddhistische Lama, de Ven. Samdhong Rinpoche, vertelde mij eens, in 2001 in Sydney, dat volgens de Tibetaans Boeddhistische traditie Maitreya Boeddha zich over een miljoen jaar vanaf nu zal manifesteren. Maar, zei hij, tussen nu en een miljoen jaar zullen er gedeeltelijke manifestaties zijn. Op de vraag "Was Krishnamurti een gedeeltelijke manifestatie?" was zijn antwoord: "Ja."]

In elk geval zouden zijn opvoeding en aardse omgeving in de aard van Karma in overeenstemming zijn geweest zonder de tussenkomst van CWL.

[Krishnamurti vertelde in de loop der jaren aan een aantal mensen dat als CWL hem niet had ontdekt hij dood zou zijn. Toen hij vóór april 1909 op school zat, kreeg hij elke dag van zijn leraar een stok op zijn hoofd. Hij was ook ondervoed en had luizen in zijn haar].

Het "vinden" van Krishnaji, zijn opvoeding en vervolgens zijn adoptie als een voertuig voor de Heer Maitreya was praktisch het hoogtepunt van de 'afsplitsing' van de Meester Theosofie.

[Veel studenten die HPB's leringen, samen met de Mahatma Brieven, beschouwen als de enige authentieke bronnen van echte Theosofie, hebben verklaard dat het vertrek van HPB uit Adyar, in maart 1885, het einde betekende van de invloed van de Meesters in de TS met het Hoofdkwartier in Adyar. Kol. Olcott, wiens loyaliteit aan de Meesters en hun werk niet in twijfel getrokken kan worden, legde echter het volgende vast in zijn dagboek voor 1892 (Old Diary Leaves, Fourth Series 1887-1892, The Theosophical Publishing House, Adyar, Madras, 1975, p. 442):

"Vlak voor het aanbreken van de dag, op 10 februari [1892], ontving ik helderhorend een zeer belangrijke boodschap van mijn Goeroe [Mahatma M.]: de indruk ervan werd versterkt door het feit dat hij mij dingen vertelde die geheel in strijd waren met mijn eigen geloof, en daarom kon het niet worden weg verklaard als een geval van autosuggestie. Hij zei me (a) dat er een boodschapper van hem zou komen en dat ik me klaar moest houden om hem te ontmoeten; (b) dat de relatie tussen hemzelf, H.P.B. en mij onverbreekbaar was; (c) dat ik klaar moest zijn voor een verandering van lichaam, omdat mijn huidige lichaam zijn doel bijna had bereikt; (d) dat ik er niet goed aan had gedaan om te proberen voortijdig ontslag te nemen: ik was nog steeds nodig op mijn post en moest genoeg nemen met een verblijf voor onbepaalde tijd totdat hij me toestemming gaf die te verlaten; (e) Dat de tijd nog niet rijp was voor het uitvoeren van mijn plan van een grote Internationale Boeddhistische Liga, en dat het Mahâ-Bodhi Genootschap, dat ik had willen gebruiken als de kern van het plan, een mislukking zou worden; (f) Dat alle verhalen over dat hij me had verstoet en zijn bescherming had ingetrokken vals waren, want hij hield voortdurend de wacht over mij, en zou mij nooit verlaten."

Ommen Sterrenkamp, augustus 1925

De volgende passages zijn afkomstig uit *The Herald of the Star*, Vol. XIV, No. 9, September 1925.

Dit blad was het orgaan van de Orde van de Ster van het Oosten waarvan J. Krishnamurti het Hoofd was en Annie Besant de Beschermster. De uitspraken vonden plaats tijdens het kamp van de Orde in augustus 1925 in Ommen, Nederland.

De verschillende uittreksels die volgen zijn weergegeven zonder enig commentaar. Het is niet moeilijk te begrijpen waarom zij een cruciale rol gespeeld kunnen hebben in Krishnaji's toekomstige beslissing om de Orde te ontbinden, aangezien de meeste ervan een vorm van op geloof gerichte houding verraden met betrekking tot het werk voor de Orde en de TS. Een ander buitengewoon kenmerk in sommige van de verklaringen is dat sommige sprekers lijken te spreken namens de Orde, de Meesters en superieure Adepten, en zelfs namens Krishnaji zelf. Krishnaji was niet daar maar in Ojai, Californië, waar hij zijn broer J. Nityananda verpleegde die aan tuberculose leed en die uiteindelijk zou sterven in november van dat jaar, toen Krishnaji op weg was naar Adyar.

Uit Dr. Besant's toespraak:

Dan zal Hij, zoals voorheen, zijn twaalf apostelen kiezen - een veelbetekenend aantal, "de twaalf"- en hun chef, de Heer zelf. Hij heeft hen al gekozen, maar ik heb slechts de opdracht er zeven te noemen die het stadium van het arhatschap hebben bereikt, wat de occulte status schijnt te zijn voor de kleine kring van Zijn directe discipelen en boodschappers voor de wereld. De eerste twee, mijn broeder Charles Leadbeater en ikzelf, hebben

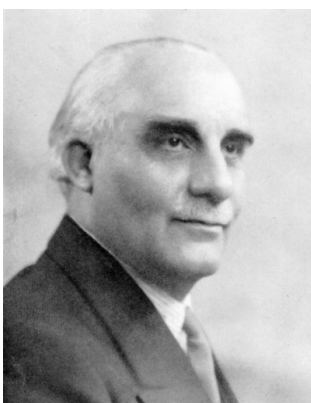

die grote Inwijding tegelijkertijd doorstaan, samen vanwege ons toekomstig werk samen, op het moment dat ik President werd van de TS. Onze jongere broeders hier, die als het ware de stadia van discipelschap doorliepen, hebben op bepaalde momenten de vier grote Inwijdingen doorstaan en anderen zijn iets later door de Koning verwelkomd als een van Zijn Arhats, en één zal dat een paar dagen later zijn. Zij zijn, ten eerste: iemand die u, denk ik, goed kent, die discipel met een prachtig karakter en een prachtige taal, C. Jinarajadasa, die zeer velen van u bekend moet zijn en hem kennen is van hem houden. Mijn broer Leadbeater en ik waren natuurlijk aanwezig bij deze Inwijding en ook bij die van Krishnaji en we verwelkomden de nieuwelingen in onze groep. Dan mijn broeder, George Arundale, wiens wijding tot bisschop noodzakelijk was als laatste stap van zijn voorbereiding op de grote vierde stap van de Inwijding; en mijn broeder, Oscar Kollerstrom, misschien niet zo bekend bij u, maar geliefd om zijn karakter en zijn wijsheid door allen die hem goed kennen, zoals ik hem dankbaar ben te zeggen dat ik hem ken; en dan iemand die ik mijn dochter Rukmini Arundale heb genoemd. Dit Indiase meisje met een glorieus verleden, die over enkele dagen, als zij de roep van haar Meester heel vroeg in haar leven hoort, de boodschapper van de Rishi Agasthya zal zijn voor de vrouwen en jongeren in India, en een groot deel van het werk op zich neemt dat ik al jaren doe. Jong van lichaam, maar oud in wijsheid en in wilskracht; "kind van de ontembare wil" is haar welkom in de hogere werelden.

Nu is het geheel nieuw dat de namen van mensen op deze wijze bekend worden gemaakt, maar er kan geen aarzeling zijn voor hen die zijn dienaren zijn bij het uitvoeren van de wil van de Heer; het is niet aan hen om te oordelen, het is aan hen om te gehoorzamen. Zoals Hij zei, het kan ons een zekere mate van moeite en hoon bezorgen, maar daar zijn we aan gewend en wat maakt het uit? Het maakt helemaal niets uit. Het enige dat telt is de wil van de Koning en het dienst doen aan Zijn grote boodschapper, de Bodhisattva.

Ik heb er een weggelaten en moet er nog een weglaten. Natuurlijk, onze Krishnaji was er een, maar hij moet het voertuig van de Heer zijn. En de andere is iemand die ons allen zeer dierbaar is, zoals de hele Broederschap: Bisschop James Wedgwood. Hij had zijn kruisiging ondergaan voordat het zegel van Arhatschap op hem werd gezet door zijn Koning. (p. 307, 308)

Uit George Arundale's toespraak:

U hebt op deze gedenkwaardige ochtend het grote voorrecht gehad eerst te mogen luisteren naar de vertegenwoordigster in de buitenwereld van 's werelds grootste KONING [Annie Besant]. Als Zijn vertegenwoordigster heeft zij u Zijn boodschap gegeven. Het gebeurt niet vaak dat het aan de boodschapper van de grote KONING wordt gegeven om aan de buitenwereld Zijn bevelen over te brengen. En toen had u het groot voorrecht om te luisteren naar mijn geliefde broeder Oscar, een grote vertegenwoordiger van de komende Heer. En zo sta ik hier voor u en ik zou willen dat u denkt aan mijn dierbare broeder, bisschop Wedgwood, die vandaag aan mijn zijde staat, zoals hij dat ook morgen zal zijn. Wij tweeën staan hier voor u als nederige vertegenwoordigers van de derde grote afdeling waarover onze Moeder tot u heeft gesproken. De eerste, de regerende afdeling, met onze Chef als haar boodschapper hier vandaag; de tweede, de grote afdeling van wijsheid en onderricht met mijn broeder Oscar als haar vertegenwoordiger hier vandaag. En nu met de kracht en het vuur komt de behoefte aan de derde grote afdeling, die van de Maha Chohan, de grote Organisator van de krachten van de wereld, wiens leerlingen van mijn broeder Wedgwood en mijzelf het oneindige voorrecht hebben te zijn. (p. 314)

Uit George Arundale's toespraak:

Ik heb een enigszins moeilijke, maar fascinerend taak op me te nemen vanochtend. Ik doe dat met een zekere schroom, want ik spreek hier vanmorgen tot u in opdracht van mijn eigen grote Meester, de Mahachohan die zo prachtig de Activiteitenafdeling van de Logos vertegenwoordigt, en men kan de instructies die Hij heeft gegeven slechts zeer zwak in menselijke taal weergeven.

Welnu, kort gezegd, is het de wens en de bedoeling van de Oudere Broeders dat er zo spoedig mogelijk een grote Theosofische Wereld-Universiteit wordt opgericht, met de nadruk op het woord Theosofisch. En als ik het woord Theosofisch gebruik, wil ik dat u zich realiseert dat ik daar natuurlijk ook het woord Ster in betrek. Ik maak zelf geen onderscheid tussen de Ster en Theosofie, omdat de Ster allesomvattend is en Theosofie daarom onvermijdelijk binnen haar omhullende stralen moet vallen. Toch, sprekend tot een Ster-publiek, wil ik dat u zich ten volle realiseert dat deze Theosofische Wereld-Universiteit in essentie en absoluut een Ster-activiteit is; des te meer is het absoluut een Ster-activiteit omdat het gebeurt, zoals ongetwijfeld velen van u weten, dat ons geliefde Hoofd, Krishnaji, in het verleden verbonden is geweest aan Universiteiten. (...)

Mijn Meester zei onlangs nog dat Hijzelf deze Universiteit zou leiden en controleren. Toen we ongeveer dezelfde tijd het voorrecht hadden van een audiëntie van de Heer Maitreya zelf, toespelend op deze Universiteit, zei Hij, dat het Zijn eigen grote zegen zou hebben, zodat we onder de meest wonderbaarlijkste auspiciën beginnen. (p. 318)

Uit Dr. Besant's toespraak:

En de Vrij-katholieke kerk moet het hart zijn van het onderwijs dat de Christus zal geven. De TS werd door een Meester de hoeksteen van de Godsdienst van de toekomst genoemd, waar alle godsdiensten zullen samenkomen in die Universele Kerk... (p. 339)

Toen bisschop Leadbeater, die op dat moment in Sydney was, op de hoogte werd gebracht van de verschillende mededelingen, waaronder verslagen van inwijdingen, apostelen, enz. die plaatsvonden in Ommen, in augustus 1925, was dit zijn reactie:

Toen Leadbeater van mevrouw Besant hoorde over al deze uitspraken was hij, volgens Ernest Wood die toen toevallig bij hem in Sydney was, 'zichtbaar ontgaan'. Hij geloofde er niets van en zei tegen Wood: 'Oh, ik hoop dat ze de Society niet te gronde richt.' (Mary Lutyens' Krishnamurti - The Years of Awakening, John Murray, Londen, 1975, p. 214)

Uit George Arundale's mededeling:

Het kamp brak de 14de op en de groep die in Huizen was geweest voordat het openging, keerde daar terug. George bleef de hele dag opgewonden zeggen: 'Ik weet dat er iets anders is gebeurd, maar het lijkt onmogelijk! Maar het onmogelijke was gebeurd, want de volgende ochtend riep mevrouw Besant Lady Emily, Esther Bright, Rukmini en Shiva Rao in haar kamer en vertelde hun heel verlegen dat zij, Leadbeater, K, Raja, George, Wedgwood en Oscar allemaal hun vijfde en laatste Initiatie hadden genomen in de nacht van de 13de, maar dat het geen verschil mocht maken voor de manier waarop ze behandeld moesten worden. (Rukmini vertelde later aan Lady Emily dat zij tegelijk met de anderen Adept was geworden - dat wil zeggen, de vijfde Initiatie had genomen. Ze had drie Initiaties in drie dagen genomen!) (Mary Lutyens' Krishnamurti - The Years of Awakening, John Murray, Londen, 1975, p. 214-215)

Hieronder volgt Krishnaji's reactie op de ontwikkelingen in Ommen:

Lady Emily had K vanuit Huizen geschreven om hem te vertellen over alles wat zich daar had voorgedaan en ze had van hem, terwijl zij in het kamp was met de vraag of Leadbeater al deze gebeurtenissen had bevestigd, een telegram ontvangen. Ze had gemeld dat mevrouw Besant zelf de mededelingen deed en eraan toevoegde: "Heb vertrouwen in haar". Toen ze in Londen aankwam, vond ze een brief van hem die op haar wachtte vol van zeer ongelukkig scepticisme.

(Krishnamurti - De jaren van het Ontwaken, p. 215)

Krishnamurti: Fragmenten van zijn eerste openbare toespraak in Adyar, 29 december 1933

De heer Warrington, de waarnemend voorzitter van de Theosophical Society, heeft mij vriendelijk uitgenodigd om naar Adyar te komen, om er enkele lezingen te geven. Ik ben erg blij dat ik zijn uitnodiging heb aanvaard en ik waardeer zijn vriendelijkheid, die naar ik hoop zal blijven duren, ook al verschillen we misschien, in onze ideeën en opvattingen, volkomen van mening.

Ik hoop dat jullie allen onbevooroordeeld naar mijn toespraken zullen luisteren en niet zullen denken dat ik jullie Vereniging probeer aan te vallen. Ik wil iets heel anders doen. Ik wil het verlangen naar een ware zoektocht opwekken en dit, denk ik, is alles wat een leraar kan doen. Dat is alles wat ik wil doen. Als ik dat verlangen in jullie kan wekken, heb ik mijn taak volbracht, want uit dat verlangen komt intelligentie voort. Die intelligentie die vrij is van elk systeem en georganiseerd geloof. Deze intelligentie staat boven elke gedachte aan compromissen en valse aanpassingen. Dus tijdens deze toespraken vraag ik aan diegenen van jullie die tot verschillende verenigingen of groepen behoren: alstublieft houdt in gedachten dat ik de TS en haar waarnemend Voorzitter zeer dankbaar ben dat mij gevraagd werd hier te komen spreken en dat ik de TS niet aanval. Ik ben niet geïnteresseerd in aanvallen. Maar ik ben van mening dat, hoewel organisaties voor het sociale welzijn van de mens noodzakelijk zijn, samenlevingen gebaseerd op religieuze hoop en geloof schadelijk zijn. Dus, hoewel ik misschien harde taal spreek, dienen jullie niet te vergeten dat ik een bepaalde vereniging niet aanval, maar dat ik tegen alle valse organisaties ben die, hoewel zij beweren de mens te helpen, in werkelijkheid een grote belemmering vormen en het middel zijn van voortdurende uitbuiting.

Nu verhinderen de overtuigingen, idealen, deugden en geheiligde ideeën die jullie nastreven en die jullie kennis noemen, het creatieve denken en maken daardoor een einde aan de voortdurende rijping van het denken. Want denken betekent niet het volgen van een bepaald kluwen van gevestigde ideeën, gewoonten, tradities. Denken is kritisch; het staat los van geërfde of verworven kennis. Wanneer jullie alleen maar bepaalde ideeën, tradities aanvaardt, denken jullie niet na en is er sprake van langzame stagnatie. U zegt tegen mij: "Wij hebben overtuigingen, wij hebben tradities, wij hebben principes; zijn die niet juist? Moeten we ze wegdoen?" Ik zal niet zeggen dat jullie ze al dan niet moeten loslaten. Jullie bereidheid om het idee te aanvaarden dat jullie zich al dan niet moet ontdoen van deze overtuigingen en tradities verhindert jullie immers om na te denken; jullie zijn al in een toestand van aanvaarding en daarom hebben jullie u niet het vermogen om kritisch te zijn.

Dus wanneer de geest gewend is aan oppositie, wanneer hij zorgvuldig is getraind, door zogenaamd onderwijs, door traditie en geloof, door religieuze en filosofische systemen, om deze houding van oppositie te verwerven, dan heeft hij van nature niet het vermogen

om kritiek te leveren en om werkelijk te twijfelen. Maar als jullie mij willen begrijpen, is dit het eerste wat jullie moeten doen. Sluit uw geest niet af tegen wat ik zeg. Ware kritiek is het verlangen om erachter te komen. Het vermogen om kritiek te leveren bestaat alleen wanneer jullie de inherente waarde van iets willen ontdekken. Maar daar zijn jullie niet aan gewend. Jullie geest is slim getraind om waarden te geven, doch door dat proces zullen jullie nooit de inherente betekenis van een ding, een ervaring of een idee begrijpen.

Voor mij bestaat ware kritiek er dus in te proberen de intrinsieke waarde van iets zelf te achterhalen en niet in het toeschrijven van een kwaliteit aan iets. Jullie kennen een kwaliteit toe aan een omgeving, aan een ervaring, alleen als jullie er iets aan willen ontlenu, als jullie er macht of geluk aan willen ontlenu of macht of geluk willen hebben. Dit vernietigt nu ware kritiek. Jullie verlangen wordt geperverteerd door het toeschrijven van waarden en daardoor kunnen jullie niet helder zien. In plaats van te proberen de bloem te zien in haar oorspronkelijke en volledige schoonheid, bekijken jullie haar door een gekleurde bril en daarom kunnen jullie haar nooit zien zoals ze is. Mijn doel in deze serie lezingen is om jullie eigen ware kritische vermogen wakker te maken, zodat leraren voor jullie overbodig worden, zodat jullie niet de noodzaak voelen aan lezingen, aan preken, zodat jullie voor jullie zelf zullen beseffen wat waar is en ten volle zullen leven. De wereld zal een gelukkiger plaats zijn wanneer er geen leraren meer zijn, wanneer een mens niet meer het gevoel heeft dat hij tegen zijn naaste moet preken. Maar die toestand kan alleen ontstaan wanneer jullie, als individuen, werkelijk ontwaakt zijn, wanneer jullie sterk twijfelen, wanneer jullie werkelijk zijn gaan twijfelen, te midden van verdriet. Nu zijn jullie opgehouden te lijden. Jullie hebben jullie geest verstikt met verklaringen, met kennis; jullie hebben jullie harten verhard. Jullie dienen niet zomaar met overtuigingen, ideeën, met de heiligheid van zogenaamde kennis, te zijn. Daarom zijn jullie uitgehongerd; jullie zijn niet langer mensen, maar louter machines.

Er is geen rustplaats in het leven. Het denken kan geen rustplaats hebben. Maar jullie zoeken zo'n rustplaats. In jullie verschillende geloofsovertuigingen, religies, hebben jullie naar zo'n rustplaats gezocht en in dit zoeken hebben jullie opgehouden kritisch te zijn, met het leven mee te stromen, te genieten, rijkelijk te leven.

Het onbekende is niet jullie zorg. Hoedt jullie voor de mens die jullie het onbekende, de waarheid, of God beschrijft. Zo'n beschrijving van het onbekende biedt een mogelijkheid tot vluchten - en bovendien, de waarheid tart elke beschrijving. In die vlucht is er geen begrip, er is geen vervulling. In vluchten zit alleen routine en verval. Waarheid kan niet verklaard of beschreven worden. Het is zo. Ik zeg dat er een lieflijkheid is die niet in woorden te vatten is; was dit wel zo dan zou ze vernietigd worden; Het zou dan niet langer de waarheid zijn. Maar jullie kunnen deze lieflijkheid, deze waarheid, niet kennen door ernaar te vragen, jullie kunnen ze alleen kennen wanneer jullie het gekende hebben begrepen, wanneer jullie de volledige betekenis hebben begrepen van datgene wat voor jullie ligt.

(De volledige tekst is te zien op <https://jkrishnamurti.org/content/adyar-1st-public-talk-29th-december-1933/adyar%20talk%20december%201933>)

Madame Blavatsky over het essentiële werk van de TS

Geloof in de Meesters is nooit tot een geloofsartikel gemaakt in de TS, maar voor haar stichters zijn de opdrachten die zij van Hen ontvingen toen zij werd opgericht, altijd heilig geweest.

H. P. Blavatsky, Het oorspronkelijke programma van de Theosophical Society (1886) Online tekst: <https://www.theosophy-nw.org/theosnw/theos/th-origp.htm>

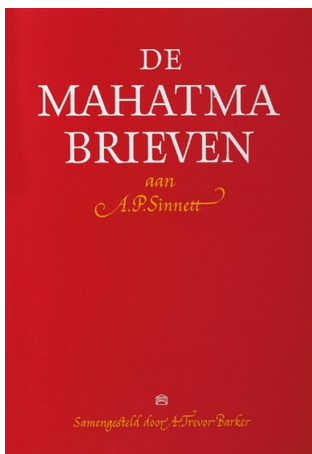

De bovenstaande verklaring van de belangrijkste mede-oprichtster van de TS is relevant omdat het een uitdrukking van waarheid is. Er is geen officieel, institutioneel geloof in de Meesters in de TS, noch is het een vereiste voor lidmaatschap. Het beleid van de TS verbiedt in feite het opleggen van een dergelijk geloof aan haar leden. De Vereniging is geen op geloof gebaseerde organisatie, maar een op onderzoek gebaseerde organisatie. Maar er waren en zijn leden voor wie de werkelijkheid van de Meesters en hun werk een innerlijk-gecentreerd besef is dat het verschil heeft gemaakt in hun leven. Het is ook het resultaat van hun diepe studie en assimilatie van Theosofie als een wijsheidsleer. Echter, dit is een privéaangelegenheid en geen institutionele. De TS was en blijft vrij van organisatorische overtuigingen.

In de volgende verklaring suggereert HPB dat het efficiënte werk van de TS een "proces van innerlijke verlichting" inhoudt, dat tot stand komt door het verzwakken van het "gevoel van afgescheidenheid" in onszelf, punten die ook door Krishnaji in zijn geschriften werden opgenomen:

Het is niet het beleid van zelfbehoud, niet het welzijn van één of andere persoonlijkheid in zijn eindige en fysieke vorm dat ooit het gewenste object zal of kan verzekeren en de maatschappij zal beschermen tegen de gevolgen van de sociale "orkaan" die zal komen; maar enkel de verzwakking van het gevoel van afgescheidenheid in de eenheden die het voornaamste element ervan vormen. En zo'n verzwakking kan alleen worden bereikt door een proces van innerlijke verlichting. Het is niet het geweld dat ooit brood en troost voor allen kan verzekeren; noch is het koninkrijk van vrede en liefde, van wederzijdse hulp en liefdadigheid en 'voedsel voor allen', te veroveren door een koude, beredeneerde, diplomatieke politiek. Het is alleen door de hechte broederlijke vereniging van 's mensen innerlijke ZELVEN, van ziels-solidariteit, van de groei en ontwikkeling van dat gevoel dat doet lijden als men denkt aan het lijden van anderen, dat de heerschappij van gerechtigheid en gelijkheid voor allen ooit kan worden ingehuldigd. Dit is het eerste van de drie fundamentele doelstellingen waarvoor de TS werd opgericht, en die de 'Universele Broederschap van de Mensheid', zonder onderscheid van ras, huidskleur of geloofsovertuiging.

H. P. Blavatsky Verzamelde Geschriften, vol. 10, blz. 74-75

De Mahatma Brieven

De volgende passages uit De Mahatma Brieven aan A.P. Sinnett tonen overeenkomsten met de leringen van Krishnaji in wat betreft de tijdloze aard van intuïtieve waarneming, de desastreuze resultaten van egocentrisme en de eeuwenoude conditionering van de menselijke geest. (Bron: <https://www.theosociety.org/pasadena/mahatma/ml-con.htm>)

Geloof me, er komt een moment in het leven van een adept, wanneer de ontberingen die hij heeft doorstaan duizendvoudig beloond worden. Om verdere kennis te verwerven, hoeft hij niet langer een minutieus en traag proces van onderzoek en vergelijking van verschillende objecten te doorlopen, maar wordt hem een onmiddellijk, impliciet inzicht in elke eerste waarheid geschonken. ... de adept ziet en voelt en leeft in de bron zelf van alle fundamentele waarheden. (ML 31)

Het werkelijke kwaad komt voort uit de menselijke intelligentie en zijn oorsprong ligt geheel bij de redenerende mens die zich losmaakt van de Natuur. De mensheid alleen is dus de ware bron van het kwaad. Het kwaad is de overdrijving van het goede, het nageslacht van menselijk egoïsme en hebzucht. Denk diep na en je zult ontdekken dat behalve de dood - die geen kwaad is maar een noodzakelijke wet, en ongelukken die altijd hun beloning zullen vinden in een toekomstig leven - de oorsprong van elk kwaad, klein of groot, in

het menselijk handelen ligt; in de mens wiens intelligentie hem tot de enige vrije agent in de natuur maakt. Het is niet de natuur die ziekten scheidt, maar de mens. (ML 88)

Wat de menselijke natuur in het algemeen betreft, die is nu dezelfde als een miljoen jaar geleden: Vooroordelen gebaseerd op egoïsme; een algemene onwil om een gevestigde orde van dingen op te geven voor nieuwe manieren van leven en denken - en occulte studie vereist dat allemaal en nog veel meer -; trots en koppig verzet tegen de waarheid als die maar hun eerdere opvattingen over dingen zou verstoren, - dat zijn de kenmerken van uw tijd... (ML 1)

Het volgende citaat bewijst hoe losbandig gepraat over de Meesters hun wezenlijke werk belemmert:

De kanttekeningen bij "Meesters" moeten stilzwijgend maar vastberaden worden neergelegd. Laat toewijding en dienstbaarheid alleen aan die Opperste Geest zijn, waarvan ieder een deel is. Naamloos en in stilte werken wij en de voortdurende verwijzingen naar onszelf en de herhaling van onze namen wekt een verwarde aura op die ons werk belemmert. (Meester K.H. aan Annie Besant, augustus 1900, in Brieven van de Meesters van de Wijsheid, Eerste Serie, Brief nr. 59, TPH Adyar)

N. Sri Ram over Krishnamurti

In een brief aan een TS-lid in India, in juli 1953, zei N. Sri Ram, de vijfde voorzitter van de TS:

Wijlen onze Voorzitter, Dr. Besant, hoopte dat bepaalde grote gebeurtenissen zouden plaatsvinden, maar zelfs op dat moment kon niet gezegd worden dat ze zouden plaatsvinden op de exacte manier waarop de verwachtingen waren geformuleerd.

Persoonlijk voel ik dat er een intieme band bestaat tussen Krishnamurti en de Grote Leraar, maar ik geloof ook dat de boodschap die via hem komt in een vorm is gegoten die Krishnamurti eigen is, zodat we niet hoeven te denken dat elk woord letterlijk "geïnspireerd" is, zoals vrome christenen denken over de woorden in de Bijbel. Ik heb een zeer groot respect voor Krishnamurti en ben ook in mijn denken beïnvloed door wat hij zegt. (TS Archief)

In een brief aan een andere correspondent in december 1953, ging Sri Ram in op de kritiek op Krishnamurti binnen de TS:

Ik weet niet hoe het bericht is begonnen dat "de Theosofische Vereniging op het punt staat 'vrede te sluiten' met Krishnamurti". Ik heb grote achting voor hem en ook genegenheid. Ik geloof dat er een diepgaande waarde zit in wat hij zegt, maar tegelijkertijd denk ik ook dat er in wat wij "Theosofie" noemen een prachtige opvatting zit, die in werkelijkheid niet in tegenspraak is met wat Krishnamurti zegt. Ik denk dus niet in termen van conflict en vrede sluiten. (...)

Ik weet dat er in het verleden misverstanden zijn geweest tussen degenen die vurige aanhangers zijn van Krishnamurti en degenen die aanhangers zijn van de TS. Maar in een kosmopolitische organisatie is er geen plaats voor enige vorm van partijdigheid. (TS Archief)

In mijn boek *N. Sri Ram - A Life of Beneficence and Wisdom* (The Theosophical Publishing House, Adyar, Chennai, 2009), heb ik een interview met Sri Ram opgenomen, afgenomen door het Nehru Memorial Museum and Library in India. Het interview werd gepubliceerd in het december 1989 nummer van *The Theosophist*, het N. Sri Ram Centennial Issue. Enkele uittreksels, die betrekking hebben op de relatie tussen de TS en Krishnamurti, volgen hieronder.

Meneer Sri Ram, wat was er in Dr. Besant's gedachten toen zij Krishnamurti tot de komende Leraar uitriep?

NSR: Mevrouw Annie Besant geloofde dat zij in contact stond met bepaalde grote wezens die de Hindoes rishi's of mahatma's zouden noemen. Dat wil zeggen, jivan-mukta's, bevrijde wezens. Zij aanvaardde dit idee van Madame Blavatsky toen zij in 1889 lid werd van de TS. En mevrouw Besant beoefende bepaalde vormen van meditatie en volgde een strenge zelf-training. Op die manier kwam zij,

innerlijk, niet uiterlijk en lichamelijk, in contact met meer dan één van die rishi's of mahatma's. Hun namen staan vermeld in theosofische boeken. Zij worden meestal aangeduid met hun initialen: Mahatma M. en Mahatma K.H. Als ze in contact was met deze wezens, ontving zij bepaalde instructies van hen. Ik denk dat ze door dit contact begreep dat de wereld zich in een kritieke fase bevond en dat de wereldleraar, die ook een van de grote wezens is, die door de boeddhisten bodhisattva's worden genoemd, naar alle waarschijnlijkheid een fysieke vorm zou aannemen om de mensheid door deze crisis te helpen. Zij geloofde dat als de heer Krishnamurti zou opgroeien en waardig zou blijken, hij als het ware verbonden zou kunnen worden met het bewustzijn van de grote Wereldleraar. Zij geloofde dus dat Krishnamurti een grote missie te vervullen had. Dit was rond het jaar 1909 toen Mr. Krishnamurti slechts veertien jaar oud was. Zowel Mr. Leadbeater als Dr. Annie Besant, die in contact stonden met deze Mahatma's, geloofden dat Krishnamurti waarschijnlijk zou opgroeien tot een kanaal voor de leer van de opperste Wereldleraar, die, zoals ik zei, één van de bevrijde wezens was en dat was de reden waarom zij hem van zijn vader overnam. Zijn vader was een theosoof. Zij vertelde de vader over het mogelijke lot van zijn zoon en de vader gaf haar graag de zorg over Krishnamurti. Zijn vader leefde in armoedige omstandigheden. Zij kon hem veel kansen geven die hij niet kon krijgen. Zij wilde dat hij zeer goed opgevoed zou worden, volkomen gezond, lichamelijk goed ontwikkeld, een goede opleiding zou krijgen, niet in India, maar misschien in Oxford of in dergelijke plaatsen en hielp hem op alle mogelijke manieren om zijn missie te vervullen. Dat was dan ook de reden waarom zij de zorg voor de heer Krishnamurti op zich nam. Ik was zelf in Adyar in die tijd. Ik herinner me dat ik hem als jongen in 1910 op deze terreinen zag rondlopen, samen met zijn jongere broer, Nityananda, die later overleed. (pp. 180-182)

V. Zag je in die tijd ook enige belofte in Krishnamurti?

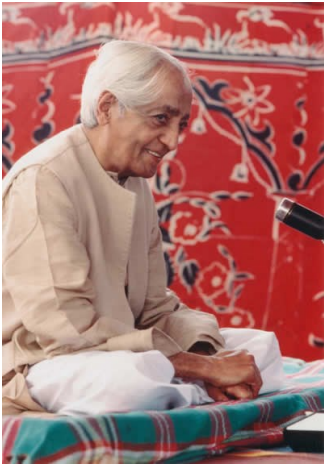
NSR: Het was moeilijk voor iemand om het soort belofte te zien, misschien, die men zou verwachten. Hij was niet academisch briljant in die tijd. Hij was dromerig en mystiek. Hij was niet bijzonder geïnteresseerd in zijn studies. Hij deed het als relatief kleine jongen of als kind niet goed in zijn studies. Het is dus des te verbazingwekkender dat Mr Leadbeater en Dr Annie Besant iets opmerkelijks in hem hebben gezien, terwijl niemand anders iets van dien aard kon zien. (p. 182)

In mijn artikel *'There is No Religion Higher than Truth'* - Views on E. L. Gardner's criticism of C. W. Leadbeater (gepubliceerd in www.cwlworld.info) werd het volgende vermeld:

In november 1963 publiceerde E. L. Gardner, een voormalig Algemeen Secretaris van de Engelse Sectie van de TS en gerespecteerd student van Madame Blavatsky's geschriften, een boekje getiteld *There is No Religion Higher than Truth: Developments in the Theosophical Society*. Daarin geeft Gardner een sterke kritiek op CWL's perceptie van de Meesters, die in volgende verklaring wordt samengevat:

Met het voordeel van veertig jaar perspectief, plus de brieven aan Annie Besant en de ge-

beurtenissen van 1920-30, is het nu duidelijk (zoals sommigen al lang wisten of vermoedden) dat de Heer Maitreya en de Meesters met wie CWL op zo'n vertrouwde voet stond, zijn eigen gedachte-creaties waren.

In het februarinummer 1964 van *The Theosophist*, in zijn column 'On the Watch-Tower', behandelde N. Sri Ram, als president van de TS, de controversiële kwestie van het boekje van E. L. Gardner. Hieronder volgen enkele uittreksels van wat hij schreef:

In het pamflet staat: "Het is duidelijk dat er geen Komst is geweest". Ik zou aan deze zin de woorden willen toevoegen: "zoals verwacht". Krishnaji geeft een lering, boodschap of hoe we het ook mogen noemen, die

van unieke waarde en belang is. Hij is zelf een buitengewoon persoon, anders dan iemand anders in vele opzichten. Zou het niet zo kunnen zijn dat hij de missie vervult waarnaar de profetie werkelijk verwees? Zelfs na zijn breuk met de Vereniging en met de traditionele lijnen van het theosofische denken, beweerde Krishnaji in 1928-1929 dat hij een volledige identificatie met de Waarheid bereikt had. Hij gebruikte de woorden, "Eén met de Geliefde", en verklaarde - deze verklaring is afgedrukt in het pamflet van Mr. Gardner - "Voor mij is het alles, het is Sri Krishna, het is de Meester K.H., het is de Heer Maitreya, het is de Boeddha, en toch is het voorbij al deze vormen. Wat maakt het uit welke naam je geeft?"

Dr. Besant begon haar politieke werk in 1913 en het was toen dat zij zei dat zij het gebruik van haar helderziende vermogens opzij had gezet. De proclamatie over de Wederkomst werd door haar gedaan in een Conventielesing te Adyar, getiteld "Het Openen van de Nieuwe Cyclus" in december 1910, drie jaar nadat zij President was geworden en terwijl zij duidelijk nog in de volheid van haar krachten verkeerde. Het is moeilijk voor te stellen dat in een zaak van zo'n enorm belang, zij de proclamatie had kunnen doen zonder haar eigen gronden. Zij sprak met grote zekerheid en alsof zij het wist en niet alsof een collega het haar had verteld.

Het is heel goed mogelijk dat zowel Dr. Besant als Broeder CWL begrepen wat gehoopt en verwacht werd volgens hun eigen ideeën over de vorm die het zou moeten aannemen, maar de centrale gedachte baseerden op wat zij hadden geleerd door contact met de hogere Bronnen.

Er is de verklaring in het pamflet van de heer Gardner dat "De Heer Maitreya en de Meesters met wie CWL zo vertrouwd was, zijn eigen gedachte-creaties waren". Dit is een verklaring die de wereld graag zou geloven, maar in de vorm waarin het wordt gedaan kan het niet overeenkomen met de waarheid. Broeder CWL heeft door de vermogens die hij had waarschijnlijk veel gekregen dat waardevol en juist is, maar toch kunnen er bepaalde van zijn persoonlijke ideeën en de invloed van zijn persoonlijke voorkeuren mee vermengd zijn.

Ik vind dat niemand - en niet alleen broeder CWL - als onfeilbaar moet worden beschouwd en een dergelijke opvatting strookt met het grootste respect voor de betrokken persoon en met het geloof in zijn integriteit. Zoals H.P.B. in *De Geheime Leer* zegt, zijn er "enorme mysteries verbonden met de geest". Er kan gemakkelijk iets misgaan in het proces van vertaling van een hoger naar een lager niveau, in iemands herinneringen aan wat hij in zichzelf had gehoord of wist. De enige veilige regel voor ons allen is om voor zichzelf onpersoonlijk elke uitspraak te beschouwen, uit welke bron die ook komt en te handelen naar eigen inzicht, zonder te denken dat zijn begrip en oordeel absoluut juist moeten zijn.

Radha Burnier over Krishnamurti

In een interview in het Theosofisch Centrum San Rafael, Argentinië, in april 2004, beantwoordde Radha Burnier, toenmalig president van de Theosophical Society, vragen van jonge theosofen. De volledige tekst is hier te zien: <https://theosophicalsociety.org.au/articles/j-krishnamurti-theosophy-and-the-theosophical-society>. Hieronder volgen een paar uitspraken:

Veel mensen zeggen dat Krishnamurti, toen hij de TS verliet, de TS en de Meesters die hem instrueerden verraden heeft. Wat denkt U hiervan?

Niet veel mensen, maar sommige mensen zeggen dit. Ik denk dat het een verkeerd idee is. Er was geen sprake van dat Krishnamurti de TS of de Meesters die hem instrueerden zou hebben verraden. In de TS in die tijd was er een groep mensen die beweerden contact te hebben met de Meesters en die autoriteit voor zichzelf aannamen. Zij meenden in een positie te verkeren om te verklaren: "Je bent op proef gesteld; iemand anders is leerling van de Meester geworden", of "Nu ben je een Ingewijde". Maar aan het gedrag van deze mensen kon men zien dat zij niet voldeden aan de kwalificaties die beschreven staan in *De Meesters en het Pad* en andere boeken, over hoe een ware leerling van de Meester of Ingewijde zou zijn. Zo werd het als een drama, een klucht en Krishnamurti had een grote hekel aan dit alles.

Ik denk dat het idee dat hij de Meesters verraden heeft belachelijk is. Mijn persoonlijke mening is dat hij voortdurend in contact stond met de Meesters. Hij wist veel beter wat de Meesters waren dan de meeste mensen die veel over de Meesters spraken en beweerden hun agenten te zijn. Volgens Krishnaji was de fout die in die tijd in de TS gemaakt werd, dat het heilige naar een persoonlijk en materieel niveau werden teruggebracht. Swami T. Subba Row had er zelfs bezwaar tegen dat HPB, zoals ze deed, zoveel over de Meesters sprak, wegens het gevaar het concept van de Meesters te degraderen. Van God wordt gezegd dat hij gemaakt is naar het beeld van de mens; op dezelfde manier schrijven mensen aan de Meesters toe wat henzelf vertrouwd is, maar het heeft weinig te maken met wat zij werkelijk zijn: zeer heilige, zuivere, wijze mensen. Madame Blavatsky maakte ook duidelijk dat zij die in contact willen komen met de Meesters, zich tot hun niveau moeten verheffen, omdat het onmogelijk is hen te verlagen tot het wereldse niveau. Maar het naar beneden halen was wat er gebeurde. Krishnaji verwierp de ideeën over de Meesters, maar niet het bestaan van bevrijde Meesters. (...)

Volgens het verslag van Pupul Jayakar over Krishnaji's leven, wanneer het "proces" plaatsvond, zei hij soms: "Zij zijn hier. Wie zijn die 'zij'? 'Zij' deden iets met zijn hersenen, enzovoort. Zelfs vlak voor zijn dood zou hij gezegd hebben: 'Ik ben klaar om te gaan. Zij wachten op mij.' Een andere kant van de zaak was dat er in de TS te veel werd gesproken over waar de Meesters woonden, wat voor kleur haar ieder had en dat soort dingen. Deze details, zelfs als ze nauwkeurig zijn, betreffen alleen de uiterlijke verschijning; de Meester is echt een staat van bewustzijn. Hij kan op een bepaald moment een bepaald lichaam dragen en op een ander moment een ander lichaam. Denken aan het uiterlijk en het fysieke lichaam van de Meester is volledig verkeerd. HPB schreef dat de mensen die zeggen dat ze in contact willen komen met de Meester niet weten waar ze het over hebben, omdat het lichaam slechts een masker is, niet de echte zaak. Dit is zelfs waar in ons geval; het lichaam is een masker dat een andere werkelijkheid verbergt. In het geval van de Mahatma's is de realiteit een bepaald niveau en een bepaalde kwaliteit van bewustzijn. Misschien hield

Krishnaji er niet van om de Meesters tot deze details te reduceren en over hen te denken alsof ze enigszins op onszelf leken.

Krishnamurti over de Meesters

Een artikel met enkele van mijn gesprekken met Radha Burnier werd gepubliceerd in *The Theosophist*, januari 2014. Het bevat enkele passages over Krishnaji:

Terwijl hij met haar en met anderen meeliep, zei Krishnaji tegen haar bij het zien van de Garden of Remembrance [in Adyar]: 'Iets klopt er niet.' Hij vroeg haar toen wat voor soort ceremonies er in Adyar gehouden werden en zij vertelde hem dat alleen de gebruikelijke werden uitgevoerd, zoals Vrijmetselaarsrituelen, het Ritueel van de Mystieke Ster, ES-vergaderingen, enz. Hij zei: 'Het is geen van deze.' Hij vroeg haar toen: 'Is er hier iets veranderd?' Radhaji vertelde hem toen dat er tijdens de regering van John Coats veel veranderingen waren aangebracht, waaronder de twee pilaren die van hun oorspronkelijke plaats bij de zespuntige ster naar de ingang waren verschoven.

"Dat is het!", zei hij, "er zaten gemagnetiseerde juwelen onder. Die hadden niet verplaatst mogen worden". Na een afwezigheid van zevenenveertig jaar uit Adyar was hij zich bewust van een verandering die buiten zijn medeweten had plaatsgevonden. Nadat ze hem wat sinaasappelsap had aangeboden en ze een tijdje in haar huis hadden gepraat, vertrok Krishnaji in de auto met Radhaji die hem vergezelde. Toen de auto op het punt stond de hoofdingang te bereiken, vroeg hij haar: "Wat ga je nu doen? Radhaji zei: "Ik zal teruglopen", waarop Krishnaji zei: "Nee, we zullen je terugrijden". Toen de auto bij de hoofdingang wegreed vroeg Krishnaji haar: "Radhaji, geloof jij in de Meesters"? Radhaji antwoordde: "Ja" Krishnaji zei, met nadruk: "Wat bedoel je met door 'ja' te zeggen? Weet je dat het leven van Annie Besant er heel anders door geworden is"? Er was enige tijd stilte waarna Krishnaji opnieuw vroeg: "Dus Radhaji, geloof jij in de Meesters?" Radhaji antwoordde: "Ja, Krishnaji, ik geloof in de Meesters". "Goed", zei hij.

Op een keer in Adyar lunchten we in het huis van Mr Ranjit Tolani. Verschillende TS leden waren aanwezig. Uiteindelijk ging het gesprek over een incident met Krishnaji. Radhaji vertelde ons toen dat ze wenste dat ze Krishnaji veel meer vragen had gesteld omdat ze vond dat hij zoveel wist. Maar er was één vraag in het bijzonder die ze hem wilde stellen. Ze zei: "Meneer, in uw toespraken en in uw boeken hebt u soms gezegd dat de Meesters niet belangrijk zijn en dat ze misschien niet eens bestaan. Wij hebben echter documenten en brieven die door u zijn ondertekend toen u jonger was, waaruit blijkt dat u ze hebt gezien". Ze verduidelijkte dat ze het had over de twee Meesters die betrokken waren bij de vorming van de TS, M. en K.H. Ze zei dat Krishnaji enige tijd zweeg en dat het enige wat hij zei was: "Zij waren twee van vele mensen".

In haar boek *Krishnamurti - A Biography* (Harper and Row Publishers, San Francisco, 1986, p. 129), vertelt Pupul Jayakar over een incident met Krishnamurti toen hij verbleef in Ootacamund, Zuid-India:

Krishnaji leed ondraaglijke pijn in zijn hoofd en nek, zijn maag was opgezwollen, tranen stroomden over zijn gezicht. Plotseling viel hij achterover op het bed en werd hij intens stil. De sporen van pijn en vermoeidheid werden weggevaagd, zoals in de dood gebeurt. Toen begon het leven en een immensiteit in het gezicht te komen. Het gezicht was heel mooi. Het had geen ouderdom, de tijd had het niet aangeraakt. De ogen gingen open, maar er was geen herkenning. Het lichaam straalde licht uit; een stilte en een

uitgestrektheid verlichtten zijn gezicht. De stilte was vloeibaar en zwaar, als honing; zij stroomde de kamer binnen en onze geesten en lichamen vulden elke cel van de hersenen, veegde elk spoor van tijd en herinnering weg. We voelden een aanraking zonder aanwezigheid, een wind die waaide zonder beweging. We konden het niet helpen onze handen in pranams te vouwen. Enkele minutenlang lag hij onbeweeglijk, toen gingen zijn ogen open. Na enige tijd zag hij ons en zei: "Hebben jullie dat gezicht geleefd?" Hij verwachtte geen antwoord. Hij bleef zwijgend liggen. Toen zei hij: "De Boeddha was hier, jullie zijn gezegend."

HPB over Waarheid

Sommigen hebben gesuggereerd dat zijn leringen niet waar zijn, omdat ze in veel opzichten afwijken van de leringen van HPB. In dit opzicht is het interessant om de volgende uitspraak van Madame Blavatsky over absolute en relatieve waarheid te overwegen:

Om het idee samen te vatten, met betrekking tot absolute en relatieve waarheid, kunnen we slechts herhalen wat we eerder zeiden. Buiten een zekere hoog geestelijke en verheven geestesgesteldheid, waarin de mens één is met het UNIVERSELE BEWUSTZIJN - kan hij op aarde niets anders krijgen dan relatieve waarheid, of waarheden, uit welke filosofie of religie dan ook. Zelfs als de godin, die op de bodem van de put woont, uit haar beslotenheid zou komen, zou zij de mens niet meer kunnen geven dan hij kan verwerken. Intussen kan iedereen bij die bron gaan zitten - die kennis heet - en in de diepte staren in de hoop het schone beeld van de Waarheid weerspiegeld te zien, althans, op de donkere wateren. Dit brengt echter, zoals Richter opmerkte, een zeker gevaar met zich mee. Sommige waarheid kan soms worden weerspiegeld als in een spiegel op de plek waar we naar staren en zo de geduldige student belonen. Maar, voegt de Duitse denker eraan toe, "ik heb gehoord dat sommige filosofen, op zoek naar de Waarheid, om haar eer te bewijzen, hun eigen beeld in het water hebben gezien en het hebben aanbeden in plaats de Waarheid."

("Wat is Waarheid?", Blavatsky Collected Writings, vol. IX)

HPB over de fakkeldrager

In De Sleutel tot de Theosofie van H.P. Blavatsky, bij de Conclusie, oorspronkelijk gepubliceerd in 1889, zinspeelt Madame Blavatsky op de komst van 'de nieuwe fakkeldrager van de Waarheid' in de twintigste eeuw. Dit is wat zij te zeggen had:

Theo. ... Ik moet u zeggen dat gedurende het laatste kwart van elke honderd jaar een poging wordt ondernomen door die "Meesters" over wie ik heb gesproken, om de geestelijke vooruitgang van de Mensheid op een duidelijke en definitieve manier te helpen. Tegen het einde van elke eeuw zul je stevast merken dat er een uitbarsting of omwenteling van spiritualiteit - of noem het mystiek zo je wilt - heeft plaatsgevonden. Een of meer personen zijn in de wereld verschenen als hun vertegenwoordigers en een meer of mindere hoeveelheid occulte kennis en onderricht is uitgedeeld. Als u dat wilt doen, kunt u deze bewegingen aantrekken, eeuw na eeuw, zo ver als onze gedetailleerde historische verslagen reiken. Enq. Maar wat betekent dit voor de toekomst van de Theosofische Vereniging?

Theo. Als de huidige poging, in de vorm van onze Vereniging, beter slaagt dan haar voorgangers hebben gedaan, dan zal zij bestaan als een georganiseerd, levend en gezond li-

chaam wanneer de tijd komt voor de inspanning van de XXe eeuw. De algemene toestand van de geesten en harten van de mensen zal verbeterd en gezuiverd zijn door de verspreiding van haar leer, en, zoals ik al zei, hun vooroordelen en dogmatische illusies zullen, althans tot op zekere hoogte, zijn weggenomen. En niet alleen dat, maar naast een grote en toegankelijke literatuur die voor de mensen klaarligt, zal de volgende impuls een groot aantal verenigde mensen vinden die klaar staan om de nieuwe fakkeldrager van de Waarheid te verwelkomen. Hij zal de geesten van de mensen bereid vinden voor zijn boodschap, een taal die voor hem klaar is om de nieuwe waarheden die hij brengt in te kleden, een organisatie die op zijn komst wacht, die de louter mechanische, materiële hindernissen en moeilijkheden van zijn pad zal verwijderen. Bedenk hoeveel iemand, aan wie zo'n gelegenheid wordt gegeven, zou kunnen bereiken. Vergelijk het eens met wat de Theosofische Vereniging in feite in de laatste veertien jaar heeft bereikt, zonder een van deze voordelen en omgeven door massa's hindernissen die de nieuwe leider niet zouden hinderen. Overweeg dit alles, en zeg me dan of ik te optimistisch ben als ik zeg dat als de Theosofische Vereniging overleeft en trouw blijft aan haar missie, aan haar oorspronkelijke impulsen gedurende de komende honderd jaar - zeg me, zeg ik, of ik te ver ga door te beweren dat de aarde in de eenentwintigste eeuw een hemel zal zijn in vergelijking met wat het nu is!

(<https://www.theosociety.org/pasadena/key/key-conc.htm>)

Ook in De Geheime Leer, Inleiding, p. xxxviii, oorspronkelijk gepubliceerd in 1888 (facsimile editie, The Theosophical University Press Online Edition), maakt Madame Blavatsky een andere toespeling op de komst van een gevorderde discipel van de Meesters:

In de twintigste eeuw kan een beter geïnformeerde en veel beter geschikte discipel door de Meesters der Wijsheid worden gezonden om het definitieve en onweerlegbare bewijs te leveren dat er een Wetenschap bestaat die Gupta-Vidya heet; en dat de bron van alle religies en filosofieën die de wereld nu kent, vele eeuwenlang vergeten en verloren is geweest voor de mensen, net als de eens zo mysterieuze bronnen van de Nijl, maar dat ze eindelijk gevonden is.

K over de Zegening

Hieronder staan uittreksels uit Krishnamurti's notitieboek waarin hij zinspeelt op niet-alledaagse bewustzijnstoestanden:

Maar er is een heiligheid die niet van het denken is, noch van een gevoel dat door het denken weer tot leven wordt gewekt. Het is niet herkenbaar door het denken, noch kan het worden gebruikt door het denken. Het denken kan het niet formuleren. Maar er is een heiligheid, onaangetast door enig symbool of woord. Het is niet communiceerbaar. Het is een feit. (...)

Onze blik is net zo gebonden aan tijdruimte als onze hersenen. We kijken nooit, we zien nooit voorbij deze beperking; we weten niet hoe we door en voorbij deze fragmentarische grenzen moeten kijken. Maar de ogen moeten voorbij deze grenzen kijken, diep en breed doordringen, zonder te kiezen, zonder te schuilen; zij moeten voorbij de door de mens gemaakte grenzen van ideeën en waarden dwalen en voorbij de liefde voelen. Dan is er een zegening die geen god kan geven. (...)

Het is alsof alles stilstaat. Er is geen beweging, geen opwindning,

volledige leegte van alle denken, van alle zien. Er is geen tolk om te vertalen, te observeren, te censureren. Een onmetelijke uitgestrektheid die volkomen stil en stilte is. Er is geen ruimte, noch tijd om die ruimte te bedekken. Het begin en het einde zijn hier, van alle dingen. Er is werkelijk niets dat erover gezegd kan worden. (...)

Afgelopen nacht werd ik wakker met dat gevoel van volledige stilte en stil zijn; de hersenen waren volledig alert en intens levend; het lichaam was heel stil. Deze toestand duurde ongeveer een half uur. Dit ondanks een vermoeiende dag. (...)

Het hoogtepunt van intensiteit en gevoeligheid is het ervaren van essentie. Het is dit, dat schoonheid voorbij woord en gevoel is. Verhouding en diepte, licht en schaduw zijn beperkt tot tijdruimte, gevangen in schoonheid-lelijkheid. Maar dat wat voorbij lijn en vorm is, voorbij leren en kennis, is de schoonheid van essentie.

Adyar Dag 1924 - Adyar Dag, 17 februari 1986

Dit is wat Krishnaji in 1924 over Adyar schreef:

Het is essentieel voor het individuele lid en voor de Vereniging dat Adyar, als een groot spiritueel centrum, waardevol en waardig in stand gehouden wordt. Het belang hiervan is zo duidelijk dat weinigen eraan kunnen twijfelen. Adyar was en is altijd een spirituele oase geweest waar de vermoeide reiziger troost en rust zoekt. Hoewel het misschien niet het voorrecht is van elk lid van de Vereniging om vanuit de wereld van de wildernis daarheen te gaan, alleen al het bestaan van zo'n centrum geeft hoop en bemoediging.

Ik heb vele prachtige landen bezocht en vele beroemde bezienswaardigheden gezien, maar er is er geen een die het buitengewone ongrijpbare iets van ons Adyar kan evenaren. Er heerst daar een sfeer die in menige kerk en tempel niet bestaat en er is daar een Aanwezigheid die wij in een heiligdom verwachten waar te nemen. Men kan in Adyar zowel een God als een meelijwekkende zondaar worden. Het is een wonderbaarlijke plek diemoet onderhouden worden alsof het een heilige tempel is.

Adyar Dag bestaat om de leden te herinneren aan deze glorieuze plaats en hen aan te sporen hun best te doen om van Adyar een waardig heiligdom voor de Meesters² te maken.²

(² Uit Adyar - Historische Notities en Kenmerken tot 1934, samengesteld door Mary K. Neff, The Theosophical Publishing House, Adyar, Chennai, 1999, blz. 45, 46)

Nog voordat de diagnose van alvleesklierkanker werd gesteld bij zijn terugkeer uit India naar Californië, naar zijn woonplaats in Ojai, in het begin van 1986, had Krishnamurti enkele van zijn naaste vrienden, waaronder Mary Lutyens en Mary Zimbalist, verteld dat hij wist wanneer hij zou sterven. Hij zou echter nooit aan hen of aan iemand anders de datum onthullen. Hij placht te zeggen dat 'zij' het weten, de weldadige aanwezigheden die hem zijn leven lang hadden vergezeld en die hij niet had genoemd. Hij stierf op 17 februari 1986, de dag die de TS wereldwijd viert als Adyar Dag, wanneer leden over de hele wereld Adyar gedenken als zowel het internationale hoofdkwartier van de Vereniging als het huis van de stichters. Het was ook gedurende enkele jaren Krishnaji's thuis.

Maar voordat het fysieke einde kwam legde hij op 7 februari 1986 een belangrijke verklaring af, die werd opgenomen. Het spreekt voor zich:

Ik vertelde hen deze morgen - zeventig jaar lang heeft die super energie, nee - die immense energie, immense intelligentie, dit lichaam gebruikt. Ik denk niet dat de mensen zich realiseren wat een enorme energie en intelligentie er door dit lichaam is gegaan - er is een

twalfcilinder motor. En zeventig jaar lang, dat was een behoorlijk lange tijd en nu kan het lichaam het niet meer aan.

Niemand, tenzij het lichaam is voorbereid, zeer zorgvuldig, beschermd enzovoort - niemand kan begrijpen wat er door dit lichaam is gegaan. Niemand. Doe niet alsof. Niemand. Ik herhaal: niemand onder ons of het publiek, weet wat er gebeurde. Ik weet dat zij het niet weten. En nu na zeventig jaar is het afgelopen. Niet dat die intelligentie en energie - het is wat hier, elke dag, en vooral 's nachts. En na zeventig jaar kan het lichaam er niet meer tegen. Dat kan het niet. De Indianen hebben een hoop verdomd bijgeloof hierover - dat je wil en het lichaam gaat - en al dat soort onzin. Je zult nooit meer zo'n lichaam vinden, of die opperste intelligentie die in een lichaam werkt voor vele honderden jaren. Je zult het niet meer terugzien. Als hij gaat, gaat het. Er blijft geen bewustzijn achter van dat bewustzijn, van die toestand. Ze doen allemaal alsof, of proberen zich in te beelden dat ze daarmee in contact kunnen komen. Misschien lukt het enigszins als ze de leer naleven. Maar niemand heeft het gedaan. Niemand. En dat is het dan.

(Uit Krishnamurti - The Open Door Mary Lutyens, John Murray Publishers, Londen, 1988, pp. 148-149.)

Zijn as werd verdeeld over de verschillende scholen die hij had gesticht, maar een deel ervan werd door Prof. P. Krishna, een vertrouwenspersoon van de Krishnamurti Stichting India en een van zijn naaste medewerkers, in zee ondergedompeld nabij de plek op het Adyar strand waar Krishnaji in 1909 werd ontdekt. Dat is vlak bij de plaats waar de Adyar rivier overgaat in de zee, die ook een metafoor is voor Bevrijding.

Toen hij in 1929 de Orde van de Ster ophief, deed hij de TS op zijn grondvesten schudden, maar wat belangrijker was, hij deed de Vereniging zich afvragen wat haar doel was. Was het om een geloofsbelijdenis of een leger van 'ingewijden' te creëren? Om hoogdravende uitspraken te doen over de Meesters? Of om zich te concentreren op haar Drie Doelen en haar motto, "Er is geen religie hoger dan de Waarheid", om mensen te laten weten dat 'zoiets als Theosofie bestaat'?

De theosofische rimpelingen over Krishnaji zullen waarschijnlijk in bepaalde kringen voortduren. Het momentum dat negentig jaar geleden ontstond is niet gemakkelijk los te laten. Er waren ook rimpelingen afkomstig van individuen die verbonden waren met de verschillende Krishnamurti Stichtingen. Maar het is een feit dat zowel HPB als de Mahatma's de leden van de TS waarschuwden voor de conditionering van de geest en hoe een 'niet-onderzocht leven niet waardig is geleefd te worden'. Zij veroordeelden ook elke vorm van speculatie over de Meesters en hun werk. Een van hen schreef aan Annie Besant: 'Hoe weinigen zijn zij die iets over ons kunnen weten. (Brieven van de Meesters van de Wijsheid, Eerste Serie, Brief nr. 59, TPH Adyar.)

Rimpelingen bestaan aan de oppervlakte van de oceaan. In de diepte zijn er sterke stromingen die het leven van de oceaan in beweging brengen. Hoewel Krishnaji in 1930 ophield lid van de TS te zijn, was zijn werk diep theosofisch omdat hij mensen hielp zich bewust te worden van hun eigen conditionering en deze te overstijgen.

Hij ging zeer diep in op de aard van de geest en toonde aan hoe een individu volledig vrij kan worden en zo liefde, intelligentie en mededogen in zijn of haar leven kan ontplooiën. Hij was ervan overtuigd dat dit de maatschappij op een zeer fundamenteel niveau zou veranderen. Hij zei dat keuzeloos gewaarzijn er moeiteloos voor zorgt dat de geest stil wordt. In deze volledige stilte, vrij van elke activiteit van het denken, is er een ongeschapen waarneming van de allesomvattende eenheid van al het

leven, dat heilig is in zijn onbegrijpelijke nieuwheid. Een dergelijke bloei van goedheid transformeert de wereld.

In zijn geest waren er geen rimpelingen. Na negentig jaar is het tijd dat ze ook in onze geest ophouden.

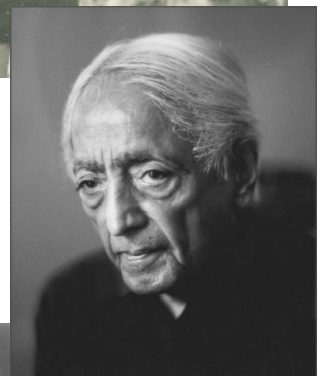
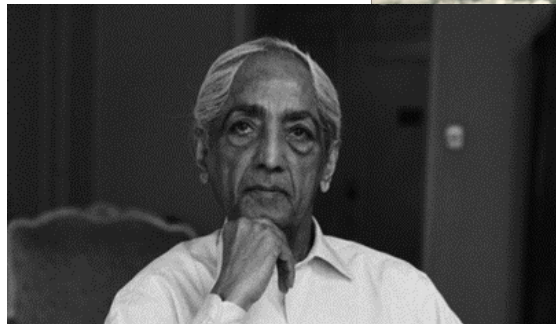
Notes:

1. Copyright Pedro Oliveira
2. Uittreksel uit de « The Adyar Notes and News », 12 april 1928.

www.cwlworld.info

*Zij die echt verlangen om te begrijpen,
die ernaar zoeken om te vinden
wat eeuwig is,
zonder begin en zonder eind,
zullen samen hun weg gaan
met een grotere intensiteit en
zullen een gevaar zijn
voor alles dat niet-essentieel is,
voor onwerkelijkheden,
voor schaduwen.
En zij zullen zich concentreren,
zij zullen de vlam worden,
omdat zij begrijpen.*

*Waarheid kan niet omlaag worden gehaald.
Het individu moet juist een poging doen
om naar haar op te stijgen.*

Je kunt niet de bergtop naar de vallei brengen.

*Wanneer je de bergtop zou willen bereiken,
dan moet je door de vallei gaan,
de steile hellingen beklimmen,
zonder bang te zijn
voor de gevaarlijke afgronden.*

